

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Постернак Н.О., Кандидат педагогічних наук, доцент, Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (м.Київ)

Актуальність теми полягає в тому, що сучасні тенденції розвитку вищої освіти передбачають перегляд підходів щодо організації освітнього процесу. Відповідно, стратегія викладання у вузі змінюється від трансляції студентам готових знань до створення умов для діалогу й активної взаємодії. Таким чином, впровадження інтерактивних форм навчання - один з найважливіших напрямків вдосконалення підготовки студентів в сучасному вузі.

Мета статті полягає у висвітленні особливостей інтерактивних лекцій у вищих закладах освіти.

В сучасних умовах лекція є класичною формою навчання. Проте, одним із сучасних напрямків розвитку активного навчання є інтерактивне навчання. Таким чином, вважаємо, що в сучасних умовах модернізації освітнього простору доцільним є впровадження саме інтерактивної форми лекційних занять. Існують різні види інтерактивних лекцій: проблемна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, лекція-прес-конференція, бінарна лекція, лекція-дискусія, лекція-бесіда, лекція візуалізація [1].

На відміну від змісту класичної інформаційної лекції, на проблемній лекції нове знання вводиться як невідоме для студентів. Отримана інформація засвоюється, як особисте відкриття ще невідомого для себе знання. Упродовж лекції мислення студентів «запускається» за допомогою створення викладачем проблемної ситуації, так званого «інтелектуального утруднення». Далі лекція вибудовується як діалог. Структура проблемної лекції передбачає: створення проблемної ситуації через постановку навчальних проблем; конкретизацію навчальних проблем, висунення гіпотез щодо їх вирішення; уявний експеримент з перевірки висунутих гіпотез; перевірка сформульованих гіпотез, підбір аргументів, фактів для їх підтвердження; формулювання висновків; підведення до нових протиріч; письмові завдання для зворотного зв'язку, що допомагають коригувати розумову діяльність студентів на лекції.

Лекція з розбором ситуацій за формою аналогічна лекції - дискусії, однак, на обговорення виносяться не завдання, а конкретна проблемна ситуація. Студенти аналізують та обговорюють її всією аудиторією. Викладач керує і спрямовує процес обговорення, використовуючи додаткові запитання, питання-провокації, намагаючись підвести аудиторію до правильного узагальнення. Іноді обговорення проблемної ситуації використовується в якості вступу до подальшої частини лекції з метою активізації аудиторії, актуалізувати увагу на окремих аспектах, підготувати до творчого осмислення навчального матеріалу. Аналіз психолого-педагогічних досліджень свідчить, що наочність не лише сприяє оптимальному сприйняттю і запам'ятовуванню навчального матеріалу, а й дає можливість активізувати розумову діяльність, заглибитись в суть досліджуваних явищ (Р. Арнхейм, Є.Ю. Арт'ємьева, В.І. Якиманська) [4].

Лекція-візуалізація формує у студентів вміння транслювати письмову й усну наукову інформацію у візуальну форму, яка сприяє розвитку професійного мислення за рахунок виділення суттєвих елементів змісту навчання та його систематизації. Підготовка такої форми лекційного заняття викладачем полягає в тому, щоб перебудувати, змінити навчальну інформацію лекції у візуальну форму для сприйняття студентами через технічні засоби навчання [2]. Така форма організації лекційного заняття найбільш імпонує студентам. На лекції використовуються заздалегідь підготовлені ними слайдові презентації. Виклад змісту лекції зводиться до зв'язного, розгорнутого пояснення підготовлених наочних матеріалів, що дає можливість повністю розкрити тему. Таку подачу лекції краще застосовувати на етапі залучення студентів до нового розділу або теми. Проблемна ситуація, що виникає при цьому, створює позитивну психологічну установку до опанування матеріалом, розвитку навичок сприймання наочної інформації в інших видах навчання.

Лекцію із запланованими навмисними помилками, як форму заняття, було розроблено для розвитку у студентів навичок оперативного аналізу професійних ситуацій, виступати експертом, опонентом, рецензентом, визначати неправильну або некоректну інформацію. Особливість підготовки

викладача до такого типу лекції полягає в тому, щоб закласти до її змісту визначену кількість навмисних помилок змістового, методичного або поведінкового характеру. В даному контексті, завданням студентів є визначення в ході лекції помилок і озвучити їх в кінці лекції. На аналіз помилок достатньо десяти - п'ятнадцяти хвилин. В ході аналізу помилок даються правильні відповіді на питання - викладачем, студентами або спільно [3].

Таким чином, сучасна інтерактивна лекція повинна відповідати певним вимогам: мати проблемний зміст і організацію; мати мобільну структуру, щоб викладач мав можливість внести корективи, з урахуванням реакції студентів на основі зворотного зв'язку; мають бути присутні елементи діалогу або дискусії, забезпечуючи зворотній зв'язок викладача зі студентами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Активные и интерактивные образовательные технологии (формы проведения занятий) в высшей школе [Электронный ресурс]: учеб. пособие / сост. Т.Г. Мухина. – Н. Новгород : ННГАСУ, 2013. – 97с. – Режим доступа: www.nngasu.ru/education/high_education/education_manual.pdf.

2. Андропова Т. А. Активные и интерактивные формы проведения занятий для бакалавров и магистров [Текст] / Т. А. Андропова, О. А. Тарасенко // Юридическое образование и наука. – 2013. – № 2. – С. 33-37.

3. Леонова М.О. Лекционный метод преподавания. Интерактивные лекции [Электронный ресурс] / М.О. Леонова // Вестник КАСУ: онлайн версия журн. – 2008. – № 2. – Режим доступа: www.vestnikkafu.info/journal/14/538/.

4. Реутова Е. А. Применение активных и интерактивных методов обучения в образовательном процессе вуза [Электронный ресурс]: метод. рекомендации для преподавателей Новосибир. ГАУ. – Новосибирск: НГАУ, 2012. – Режим доступа: nsau.edu.ru/file.